

ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ

ΕΝΔΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΣΟΥΛΗΣ

Ενδοδημοτική Αποκέντρωση

Δημήτρης Κατσούλης
Νομικός

Περιεχόμενα

- 4 1. Εισαγωγή - Έννοια και θεσμοί της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης
- 7 2. Οι Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες
 - 2.1. *Οι Δημοτικές Κοινότητες - τα πρώην Δημοτικά Διαμερίσματα του νόμου 1270/1982*
 - 2.2. *Οι Δημοτικές Κοινότητες - τα Δημοτικά Διαμερίσματα του νόμου 2359/1997 με πληθυσμό άνω των 2000 κατοίκων*
 - 2.3. *Οι Τοπικές Κοινότητες με πληθυσμό άνω των 300 κατοίκων*
 - 2.4. *Οι Τοπικές Κοινότητες με πληθυσμό κάτω των 300 κατοίκων*
- 9 3. Όργανα των δημοτικών κοινοτήτων και οι αρμοδιότητές τους
 - 3.1. *Όργανα των δημοτικών κοινοτήτων*
 - 3.1.1. *Συμβούλιο - αρμοδιότητες*
 - 3.1.2. *Πρόεδρος- αρμοδιότητες*
 - 3.2. *Όργανα των τοπικών κοινοτήτων*
 - 3.2.1. *Συμβούλιο- αρμοδιότητες*
 - 3.2.2. *Πρόεδρος τοπικής κοινότητας - αρμοδιότητες*
 - 3.2.3. *Εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας- αρμοδιότητες*
 - 3.3. *Η Συνέλευση των κατοίκων τοπικής κοινότητας*
- 24 4. Προϋπολογισμός δημοτικής και τοπικής κοινότητας και συμμετοχή του συμβουλίου στην κατάρτιση

του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος

4.1. Προϋπολογισμός δημοτικής και τοπικής κοινότητας

4.2. Η Συμμετοχή των συμβουλίων δημοτικής και τοπικής κοινότητας στη κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος.

27 5. Ζητήματα λειτουργίας των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων

5.1. Η Διαδικασία υλοποίησης των αποφάσεων των συμβουλίων δημοτικής ή τοπικής κοινότητας

5.2. Η Λειτουργία συμβουλίων δημοτικής και τοπικής κοινότητας

5.3. Η Υποχρεώσεις συμβούλων των δημοτικών και κοινοτικών κοινοτήτων

5.4. Η Καταστατική θέση των προέδρων των δημοτικών

ή τοπικών κοινοτήτων και των εκπροσώπων των τοπικών κοινοτήτων

5.5. Οργάνωση και λειτουργία του Γραφείου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας

- 32** 6. Η συμμετοχή των προέδρων των συμβουλίων δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και των εκπροσώπων των τοπικών συμβουλίων στα συλλογικά όργανα του Δήμου και η συνεργασία τους με τον κατά τόπο ή κατά θέμα αρμόδιο αντιδήμαρχο.

34 7. Επίλογος

1. Εισαγωγή

Έννοια και θεσμοί της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης

Ενδοδημοτική ή Δημοτική Αποκέντρωση είναι το σύστημα θεσμικών οργάνων και λειτουργιών που αναφέρονται σε τμήματα της δημοτικής περιφέρειας και στοχεύουν στην αποκεντρωμένη άσκηση δημοτικών αρμοδιοτήτων ή στην αποκεντρωμένη παροχή υπηρεσιών.

Ιστορικά η έννοια της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης συνδυάστηκε με την θεσμική οργάνωση της συμμετοχής των πολιτών στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Τούτο προέκυψε αναπόφευκτα αφού σε μεγάλες χωρικές ενότητες, όπως είναι οι δήμοι των αστικών περιοχών είναι αδύνατη η άμεση συμμετοχή των πολιτών λόγω της δυσχερούς πρόσβασης στα τοπικά κέντρα λήψης των αποφάσεων. Έτσι από τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες, με την υπερμεγέθυνση των πόλεων, σε πολλούς ευρωπαϊκούς δήμους άρχισαν να οργανώνονται «*συμβούλια γειτονιάς*» τα οποία είχαν ως κύριο μέλημα τη μεταφορά αιτημάτων προς την κεντρική δημοτική αρχή αλλά και τη διαχείριση των καθημερινών ζητημάτων της γειτονιάς. Έτσι, ξεκίνησε η ιστορία του θεσμού της δημοτικής αποκέντρωσης στους μεγάλους δήμους της Ιταλίας και σταδιακά, από το αυθόρμητο αίτημα των ενδοδημοτικών συμμετοχικών θεσμών, κατέληξε στη θεσμοθέτηση διαμέσου των δημοτικών κανονισμών των οργάνων της δημοτικής αποκέντρωσης τα οποία εκτός από φορείς μεταφοράς των αιτημάτων των πολιτών εξελίχθηκαν και σε όργανα διαχείρισης αποκεντρωμένων αρμοδιοτήτων των δήμων.

Στην Ελλάδα η πρώτη θεσμοθέτηση της δημοτικής αποκέντρωσης έγινε με τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα του 1980 όπου θεσμοθετήθηκε η διαίρεση των Δήμων με πληθυσμό άνω των 150.000 κατοίκων σε δημοτικά διαμερίσματα και η αποκέντρωση δημοτικών υπηρεσιών σε αυτά. Ουσιαστικά

όμως ο νόμος που θεμελίωσε τη δημοτική αποκέντρωση στην Ελλάδα ήταν ο νόμος 1270/1982, ο οποίος θεσμοθέτησε τα **συμβούλια δημοτικού διαμερισματος** στους προαναφερόμενους μεγάλους δήμους και τα **συνοικιακά συμβούλια** στους υπόλοιπους δήμους της χώρας. Ο ίδιος νόμος θεσμοθέτησε επίσης και τους **παρέδρους των συνοικισμών** στις πολυάριθμες -τότε- κοινότητες.

Τα διαμερισματικά συμβούλια εκλεγόνταν ταυτόχρονα με τις δημοτικές αρχές και είχαν την ευθύνη για την επίβλεψη της λειτουργίας των υπηρεσιών που αποκεντρώνονταν στο δημοτικό διαμέρισμα. Η προβλεπόμενη όμως από τον νόμο μεταβίβαση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων, με απόφαση των οικείων δημοτικών συμβουλίων, υπήρξε δειλή έως μηδενική, επιβεβαιώνοντας τον κανόνα ότι η αποκέντρωση εξουσιών αποτελεί κυρίως πρόβλημα πολιτικού πολιτισμού και είναι δυσχερής για όσους κατέχουν την εξουσία. Εντούτοις, τα διαμερισματικά συμβούλια απέκτησαν στοιχειώδη λειτουργικότητα και καταξιώθηκαν ως όργανα της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης.

Αντίστοιχης λειτουργικότητας έτυχαν και οι πάρεδροι των συνοικισμών οι οποίοι εκλεγόνταν ταυτόχρονα με τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια. Είχαν δικαίωμα ψήφου, για θέματα που αφορούσαν αποκλειστικά το συνοικισμό τους και ανταποκρίθηκαν στην αναγκαιότητα θεσμικής εκπροσώπησης των συνοικισμών, που συνήθως λόγω πληθυσμιακού μεγέθους βρισκότουσαν στο περιθώριο του ενδιαφέροντος των κοινοτικών αρχών, ιδίως στις μεγαλύτερες κοινότητες.

Αντίθετα, τα συνοικιακά συμβούλια θεμελιώθηκαν στην προαιρετικότητα και στην πολιτική βούληση των δημοτικών αρχών. Τα πρώτα, μετά το 1982, χρόνια ο θεσμός εξαπλώθηκε και οι Δήμοι συγκροτούσαν τα συνοικιακά συμ-

βούλια και οργάνωναν την εκλογή τους με διάφορα εκλογικά συστήματα, μεταξύ των οποίων πάντως, η αριθμητική υπεροχή της εφαρμογής της απλής αναλογικής ήταν πασιδήλη. Σταδιακά όμως, ο θεσμός ατόνησε και περιήλθε σε παρακμή, έως την ουσιαστική του πλέον απαξίωση. Η έλλειψη ενιαίας θεσμικής κατοχύρωσης, η πολυδιάσπαση των δημοτικών περιφερειών, η κομματική ή παραταξιακή πατρωνία και κυρίως η έλλειψη αποφασιστικών αρμοδιοτήτων αποτελούν τις βασικές αιτίες για την αποτυχία του θεσμού (παρότι, στις αρχές της εφαρμογής του, συνέβαλε καθοριστικά στην υλοποίηση της λαϊκής συμμετοχής στη τοπική διοίκηση, διαδικασίες που υπήρξαν πρωτοφανείς για την ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση και μπορούσαν να συγκριθούν μόνο με την εποχή των θεσμών της Λαϊκή Αυτοδιοίκησης στην Κατοχή).

Το θεσμικό πλαίσιο της δημοτικής αποκέντρωσης καθιερώθηκε στο σύνολο των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με το νόμο 2359/1997, δηλαδή με το νόμο του Προγράμματος «Ιωάννης Καποδίστριας». Έκτοτε, όλοι οι καταργηθέντες ΟΤΑ που συναποτέλεσαν τους «καποδιστριακούς» δήμους θεσμοθετήθηκαν ως «μονάδες» ενδοδημοτικής αποκέντρωσης τα δημοτικά ή - εν συνεχεία- τοπικά διαμερίσματα, στα οποία οι δημότες, ταυτόχρονα με την εκλογή της δημοτικής αρχής, εξέλεξαν τα τοπικά συμβούλια. Επικεφαλής κάθε τοπικού συμβουλίου ήταν ο πρόεδρος του, ο οποίος κατά την πρώτη οκταετία εφαρμογής του θεσμού ήταν ταυτόχρονα και δημοτικός σύμβουλος και μετείχε ισότιμα στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Την τελευταία τετραετία (2003-2010) ο πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου δεν ήταν δημοτικός σύμβουλος αλλά μετείχε με δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του δημοτικού Συμβουλίου μόνο για θέματα που αναφέρονται αποκλειστικά στο τοπικό του διαμέρισμα. Τα τοπικά συμβούλια είχαν ορισμένες κρίσιμες αρμοδιότητες εκ του νόμου, αλλά το δημοτικό συμβούλιο είχε την ευχέρεια να μεταφέρει και άλλες αρμοδιότητες σε τομείς που -μόνο ενδεικτικά- προέβλεπε ο νόμος. Στην πράξη πάντως, καταγράφεται η θεσμική υπερκινητικότητα του προέδρου του τοπικού συμβουλίου και πολύ λιγότερο η λειτουργία του συμβουλίου ως βουλευομένου οργάνου που εκφράζει το τοπικό διαμέρισμα.

2. Οι Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες

Ο ν. 3852/2010, ο νόμος του Προγράμματος «Καλλικράτης», διατηρεί το σύστημα της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης που εφαρμόστηκε στους «καποδιστριακούς» δήμους καθώς και το σύστημα του ν. 1270/1982 ως προς τα συμβούλια δημοτικού διαμερίσματος, πλην όμως καταστρώνει ορισμένες κρίσιμες νεωτεριστικές επιλογές.

Διακρίνει το σύνολο των δημοτικών ή τοπικών διαμερισμάτων σε δύο νέες κατηγορίες με βάση των πληθυσμό τους: ξεχωρίζει τις δημοτικές και τις τοπικές κοινότητες:

Στις δημοτικές κοινότητες περιλαμβάνονται τα δημοτικά διαμερίσματα του νόμου 1270/1982 και όλα τα τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό άνω των 2000 κατοίκων. Επίσης αναγνωρίζονται ως μονάδες ενδοδημοτικής αποκέντρωσης όλοι οι πρώην ΟΤΑ που καταργήθηκαν με τον νόμο 2359/1997 ανεξαρτήτως εάν ήταν ή όχι έδρα του ΟΤΑ καθώς και οι οικισμοί ανεξαρτήτως πληθυσμού που αντιστοιχούσαν σε έναν και μόνο ΟΤΑ.

Όλα τα τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό λιγότερο των 2000 κατοίκων ονομάζονται **τοπικές κοινότητες** και διακρίνονται από τις υπόλοιπες δημοτικές κοινότητες.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται αναλυτικότερα κάθε κατηγορία Δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.

2.1. Οι Δημοτικές Κοινότητες πρώην Δημοτικά Διαμερίσματα του νόμου 1270/1982

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν όλα τα δημοτικά διαμερίσματα των Δήμων με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων, όριο το οποίο ίσχυε για τη διαίρεση των μεγάλων δήμων σε δημοτικά διαμερίσματα. Στους δήμους που λειτουργούσαν ήδη τα δημοτικά διαμερίσματα, οι δημοτικές κοινότητες έχουν τα αν-

τίστοιχα όρια κάθε παλαιού δημοτικού διαμερίσματος.
(βλ. http://www.kedke.gr/uploads/plithismosOTA_FEKB92024062010.pdf)
Στις περιπτώσεις αυτών των δημοτικών κοινοτήτων εκλέγονται δεκαπενταμελή Συμβούλια.

2.2. Οι Δημοτικές Κοινότητες - τα Δημοτικά Διαμερίσματα του νόμου 2359/1997 με πληθυσμό άνω των 2000 κατοίκων

Τα τοπικά διαμερίσματα των καποδιστριακών δήμων, οι έδρες των καποδιστριακών δήμων που δεν εξέλεξαν τοπικά συμβούλια λόγω πληθυσμού εφόσον έχουν πληθυσμό άνω των 2000 κατοίκων καθώς και οι Δήμοι που συγχωνεύονται στους «καλλικρατικούς» Δήμους και δεν ήταν καποδιστριακοί Δήμοι αποτελούν πλέον δημοτικές κοινότητες στις οποίες εκλέγεται Συμβούλιο.

2.3. Οι Τοπικές Κοινότητες με πληθυσμό άνω των 300 κατοίκων

Οι τοπικές κοινότητες είναι τα τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό κάτω των 2000 κατοίκων. Αυτές διακρίνονται σε δύο κατηγορίες ανάλογα με τον πληθυσμό τους.

Η μία κατηγορία είναι οι τοπικές κοινότητες με πληθυσμό άνω των 300 κατοίκων. Σε αυτές εκλέγεται τριμελές συμβούλιο και πρόεδρος της τοπικής κοινότητας

2.4. Οι Τοπικές Κοινότητες με πληθυσμό λιγότερο των 300 κατοίκων

Οι τοπικές κοινότητες με πληθυσμό κάτω των 300 κατοίκων είναι η άλλη κατηγορία τοπικών κοινοτήτων. Στις τοπικές κοινότητες, με πληθυσμό κάτω 300 κατοίκων, εκλέγεται μόνο ένας εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας.

3. Τα Όργανα των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και οι αρμοδιότητές τους

3.1 Τα Όργανα των δημοτικών κοινοτήτων

3.1.1. Συμβούλιο - αρμοδιότητες

Εκλογή και συγκρότηση Συμβουλίου

Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας είναι βουλευόμενο συλλογικό όργανο ενδοδημοτικής αποκέντρωσης. Ο αριθμός των μελών ορίζεται ανάλογα με τον πληθυσμό της δημοτικής κοινότητας ως εξής:

- Σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό έως 10.000 κατοίκους το συμβούλιο αποτελείται από πέντε (5) μέλη.
- Σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν (10.001) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) κατοίκους το συμβούλιο αποτελείται από έντεκα μέλη.
- Σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό πενήντα χιλιάδες έναν (50.001) και άνω αποτελείται από δεκαπέντε (15) μέλη.

Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας εκλέγεται ταυτόχρονα με την εκλογή των δημοτικών αρχών και ακολουθεί τη θητεία τους. Η εκλογή του Συμβουλίου γίνεται αποκλειστικά και μόνο διαμέσου των συνδυασμών των υποψηφίων Δημάρχων. Δεν επιτρέπεται η εκλογή εκτός των ως άνω συνδυασμών, συνεπώς δεν επιτρέπεται η εκλογή ανεξαρτήτων μεμονωμένων υποψηφίων.

Ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων της δημοτικής κοινότητας ανά συνδυασμό είναι ίσος με τον αριθμό των εδρών του συμβουλίου και μπορεί να αυξηθεί κατά έναν περισσότερο.

Στις δημοτικές κοινότητες ο συνδυασμός του επιτυχόντος Δημάρχου καταλαμβάνει τα 3/5 των εδρών και οι επιλαχόντες συνδυασμοί, αναλογικά, τα 2/5 κατά αντιστοιχία με τα εφαρμοζόμενα για την κατανομή των εδρών του δη-

μοτικού συμβουλίου (άρθρα 32,33 και 41 του ν. 3852/2010). Μάλιστα, για την κατανομή των εδρών, λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων, που έλαβε ο κάθε συνδυασμός στο σύνολο των εκλογικών τμημάτων του Δήμου.

Οι Αρμοδιότητες του Συμβουλίου

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 83 του ν.3852/2010 το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

■ *Αποφασίζει για την προέγκριση ίδρυσης ή εγκατάστασης καταστημάτων, επιχειρήσεων και λοιπών δραστηριοτήτων, όπως ορίζεται από την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία.*

■ *Αποφασίζει για την χορήγηση της άδειας μουσικής.*

Τις αντίστοιχες αρμοδιότητες στα όρια των τοπικών κοινοτήτων ή των Δήμων που δεν έχουν δημοτικές κοινότητες ασκεί η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής. Ασφαλώς η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής ακολουθεί τις κατευθύνσεις που διαμορφώνει το Δημοτικό Συμβούλιο και η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής.

■ *Προτείνει του χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τις θέσεις όπου επιτρέπεται η άσκηση του στάσιμου υπαίθριου εμπορίου, η λειτουργία εμποροπανηγύρεων, χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά όλες οι υπαίθριες εμπορικές δραστηριότητες, πλην εκείνων που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων υπηρεσιών ή οργάνων.*

Οι προτάσεις του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας πρέπει να ψηφιστούν από την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και υποβάλλονται στην Επιτροπή ποιότητας Ζωής η οποία είναι αρμόδια για να εισηγηθεί στο Δημοτικό Συμβούλιο την ψήφιση και έκδοση των σχετικών τοπικών κανονιστικών αποφάσεων.

Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας έχει επίσης γνωμοδοτική αρμοδιότητα για ένα ευρύ φάσμα τοπικών υποθέσεων, την οποία ασκεί, είτε με δική του πρωτοβουλία -όταν κρίνει ότι υπάρχουν ζητήματα για τα οποία είναι αναγκαία η γνωμοδότησή του, ή όταν το ζητήσουν τα αρμόδια όργανα του δήμου. Πέρα από τις γνώμες επί συγκεκριμένων προτάσεων που διατυπώνουν τα όργανα του Δήμου, το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας μπορεί να επεξεργάζεται και να υποβάλλει προτάσεις λύσεων για τα ζητήματα που εντάσσονται στην γνωμοδοτική του αρμοδιότητα και τα οποία αναφέρονται στους ακόλουθους τομείς:

■ *Στις υπηρεσιακές μονάδες του Δήμου που κρίνεται αναγκαίο να λειτουργήσουν στα όρια της δημοτικής κοινότητας, έτσι ώστε να εξυπηρετούνται*

καλύτερα οι κάτοικοι και να αναπτύσσεται η περιοχή.

■ Στην αξιοποίηση των ακινήτων του Δήμου που βρίσκονται στα όρια της δημοτικής κοινότητας.

■ την πολεοδομική ανάπτυξη και αξιοποίηση της περιοχής.

■ Στη συντήρηση, καθαριότητα και λειτουργία των δημοτικών οδών και των πλατειών, των δημοτικών αλσών και κήπων, των υπαιθριων χώρων αναψυχής και όλων γενικά των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων που βρίσκονται στα όρια της δημοτικής κοινότητας.

■ Στην κυκλοφορία και τη συγκοινωνία της περιοχής.

■ Στην εκτέλεση νέων έργων, τη συντήρηση και λειτουργία των έργων που έχουν εκτελεστεί.

■ Στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, των πολιτιστικών μνημείων, την αναβάθμιση της αισθητικής περιοχών καθώς και στην καθαριότητά τους.

■ Στη δημόσια υγεία και την προστασία των κατοίκων από την ηχορύπανση.

■ Στην περιουλλογή και φροντίδα των αδέσποτων ζώων.

■ Στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και γενικότερα στα ζητήματα πολιτιστικής πνευματικής και κοινωνικής ανάπτυξης της περιοχής της δημοτικής κοινότητας.

■ Στη μέριμνα για την υγεία και την κοινωνική φροντίδα, την πρόνοια και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων.

■ Στην τροποποίηση των ορίων της δημοτικής κοινότητας.

■ Στην προώθηση λύσεων στα προβλήματα που αφορούν τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και τους αστέγους της περιοχής της δημοτικής κοινότητας.

■ Στην αξιοποίηση των τοπικών πόρων της περιοχής της δημοτικής κοινότητας.

■ Επίσης το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας, στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του, συνεργάζεται και με τις υπάρχουσες στην κοινότητα ομάδες εθελοντών, προκειμένου να εξυπηρετούνται καλύτερα οι πολίτες και να προωθείται ο εθελοντισμός.

Το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του η οποία λαμβάνεται από την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του μεταβιβάζει συγκεκριμένες αρμοδιότητές του στο συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας. Οι αρμοδιότητες πρέπει να είναι αυστηρά προσδιορισμένες, συγκεκριμένες και όχι αόριστες. Η απόφαση αυτή είναι δυναμική και έχει ως στόχο την καλύτερη

άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών, αποκεντρωμένα και πλησιέστερα στους κατοίκους. Ως προς το περιεχόμενο των αρμοδιοτήτων δεν υπάρχει σαφής προσδιορισμός, αλλά αυτές -κατά κύριο λόγο- πρέπει να εκτείνονται στις θεματικές ενότητες για τις οποίες αναγνωρίζεται γνωμοδοτική αρμοδιότητα. Δηλαδή να εντάσσονται στις προαναφερόμενες θεματικές ενότητες, χωρίς ασφαλώς να αποκλείεται και η δυνατότητα αποκέντρωσης και αρμοδιοτήτων από άλλες θεματικές ενότητες. Επίσης, δεν είναι δυνατή η αποκέντρωση των ειδικών αρμοδιοτήτων για τις οποίες απαιτείται οπωσδήποτε απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, π.χ. ψήφιση προϋπολογισμού, τεχνικού προγράμματος, επιβολή τελών, εισφορών, δικαιωμάτων, η έκδοση κανονιστικών αποφάσεων κ.ο.κ.

Η απόφαση με την οποία μεταβιβάζονται οι αρμοδιότητες στα συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων δημοσιεύονται σε μία τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Δήμου

3.1.2. Πρόεδρος - αρμοδιότητες

Επικεφαλής του Συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας είναι ο Πρόεδρος του, ο οποίος εκλέγεται για θητεία ίση με το μισό της δημοτικής περιόδου. Τον Πρόεδρο εκλέγει το σύνολο των μελών του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας. Επίσης, εκλέγεται στην ίδια συνεδρίαση και αντιπρόεδρος ο οποίος αναπληρώνει τον πρόεδρο όταν απουσιάζει ή κωλύεται.

Σε αντίθεση με τα άλλα μονοπρόσωπα όργανα της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης (Πρόεδρος και εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας) ο νομοθέτης δεν περιορίζει την εκλογή του Προέδρου από το συνδυασμό που πλειοψήφησε, ούτε καθορίζεται ο ορισμός του Προέδρου από τον αριθμό των σταυρών προτίμησης και την κατάταξη των υποψηφίων, με βάση τον αριθμό αυτό. Επίσης, παρακάμπτει τη βασική επιλογή του συστήματος συγκρότησης του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με την οποία ο πρόεδρος προτείνεται και επιλέγεται αποκλειστικά από την πλειοψηφούσα δημοτική παράταξη. Η ειδική συνεδρίαση για την εκλογή Προέδρου και αντιπροέδρου της δημοτικής κοινότητας συγκαλείται την πρώτη Κυριακή του Σεπτεμβρίου του πρώτου και τρίτου έτους της δημοτικής περιόδου, σύμφωνα με το άρθρο 79, παρ.1 του ν.3852/2010, από τον πλειοψηφήσαντα σύμβουλο του επιτυχόντος - στο σύνολο του Δήμου - συνδυασμού που έλαβε τον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων (σταυρών προτίμησης). Η εκλογή του Προέδρου και αντιπροέδρου γίνεται με φανερή ψηφοφορία.

Κατά την πρώτη θητεία των οργάνων της δημοτικής κοινότητας, που ξεκινά την 1η Ιανουαρίου 2011, η θητεία του Προέδρου και αντιπροέδρου ορίζεται

από το άρθρο 282, παρ. 16 του ν. 3852/2010, σύμφωνα με το οποίο, η πρώτη θητεία των οργάνων που εκλέγονται στις δημοτικές της 2ας Ιανουαρίου 2011, λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2012 και η δεύτερη θητεία ξεκινά από την 1η Ιανουαρίου 2013 έως την 31η Αυγούστου 2014.

Ο Πρόεδρος της δημοτικής κοινότητας λαμβάνει έξοδα κίνησης τα οποία χορηγούνται από το Δήμο, ενώ το ύψος τους καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από τη γνωμοδότηση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων.

Ο Πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας έχει -κατά βάση- τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Προεδρεύει του συμβουλίου και το εκπροσωπεί.
- Εκτελεί τις αποφάσεις που λαμβάνει το συμβούλιο κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 83 του ν. 3852/2010.
- Ασκεί τις αρμοδιότητες που του αναθέτει ο Δήμαρχος.
- Ενημερώνει και εισηγείται στο Δήμαρχο και τα άλλα αρμόδια όργανα του Δήμου για τα προβλήματα της δημοτικής κοινότητας και μεριμνά για την επίλυσή τους.
- Συνεργάζεται με το δήμαρχο, τους αντιδημάρχους και τις υπηρεσίες του δήμου για την επεξεργασία των εισηγήσεων του προς το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας.
- Παρακολουθεί την πορεία της εφαρμογής των αποφάσεων ή της συμπερίληψης των γνωμοδοτήσεων του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας στις αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του δήμου και ενημερώνει σχετικά το συμβούλιο δημοτικής κοινότητας.
- Συμμετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά όταν έχει εγγραφεί την ημερήσια διάταξη θέμα, που αφορά ειδικά την οικεία δημοτική κοινότητα. Στις περιπτώσεις αυτές έχει δικαίωμα ψήφου στο δημοτικό συμβούλιο. Αντίθετα, περιορίζεται μόνο στην συμμετοχή και στην έκφραση γνώμης στις αντίστοιχες συνεδριάσεις της εκτελεστικής επιτροπής.
- Ο πρόεδρος ενεργεί πληρωμές με τη διαδικασία της πάγια προκαταβολής, όπως ορίζουν οι σχετικές διατάξεις.

Το δικαίωμα αυτό το είχε εξάλλου ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου και με τον ισχύοντα Δημοτικό Κώδικα, αλλά στην πράξη δεν εφαρμόστηκε διότι προϋποθέτει νομοθετική αναθεώρηση και αναλυτικά προσδιορισμένη διαδικασία εφαρμογής.

Το ανώτερο χρηματικό όριο της πάγιας προκαταβολής το οποίο είναι εξαι-

ρετικά χαμηλό και το γεγονός ότι, υπόλογος πρέπει να ορίζεται υπάλληλος του Δήμου, καθιστούν δυσχερή την εφαρμογή του σχετικού δικαιώματος του Προέδρου.

Οι δημοτικές κοινότητες αντιστοιχούν σε εντελώς διαφορετικές καταστάσεις: Οι δημοτικές κοινότητες των Δήμων με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων, ή οι δημοτικές κοινότητες μεσαίων και μεγάλων πόλεων, δεν έχουν ούτε τον ίδιο φόρτο, ούτε την ίδια μορφή και ποιότητα προβλημάτων και διοικητικών υποθέσεων.

Ο Πρόεδρος στις περιπτώσεις των μεγάλων δημοτικών κοινοτήτων μπορεί και πρέπει να αναλαμβάνει - μετά από σχετική ανάθεση από το δήμαρχο- την ευθύνη για την παρακολούθηση και διαχείριση των θεμάτων της καθημερινότητας, επικουρώντας τον αντίστοιχο αντιδήμαρχο ή και υποκαθιστώντας τον στην άσκηση των τοπικών αρμοδιοτήτων. Στις μικρότερες δημοτικές κοινότητες, ο Πρόεδρος του συμβουλίου έχει κυρίως την ευθύνη για την καταγραφή των προβλημάτων, την προώθηση και τη διεκδίκηση λύσεων σε αυτά και γενικά να εκπροσωπεί τη δημοτική κοινότητα στη δημοτική αρχή. Ασφαλώς και στην περίπτωση αυτή μπορεί και πρέπει να λειτουργεί σε συνεργασία με τον αρμόδιο για κάθε τομέα αντιδήμαρχο.

3.2 Τα Όργανα των τοπικών κοινοτήτων

3.2.1. Συμβούλιο - αρμοδιότητες

Εκλογή - Συγκρότηση

Το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας εκλέγεται στις τοπικές κοινότητες που έχουν περισσότερους από 300 κατοίκους. Η εκλογή του συμβουλίου τοπικής κοινότητας γίνεται με το ίδιο σύστημα που ίσχυε για τα τοπικά συμβούλια. Η κατανομή των εδρών γίνεται με το σύστημα της απλής αναλογικής, μεταξύ των συνδυασμών που έχουν υποψηφίους στην τοπική κοινότητα. Συνεπώς, η εκλογή του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας δεν επηρεάζεται από την εκλογή του Δημάρχου, σε αντίθεση με τα ισχύοντα για την εκλογή του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας.

Οι Αρμοδιότητες

Το συμβούλιο τοπικής κοινότητας έχει κατεξοχήν γνωμοδοτικές αρμοδιότητες οι οποίες εκτείνονται στα ακόλουθα θέματα και απευθύνονται στο δημοτικό συμβούλιο.

■ Την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου που βρίσκονται στην τοπική

κοινότητα.

- Την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής.
- Τον τρόπο διάθεσης των βοσκησίων εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια της τοπικής κοινότητας.
- Την εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία δημοτικών δασικών εκτάσεων που βρίσκονται στα όρια της τοπικής κοινότητας.
- Την εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά περιουσιακών στοιχείων του δήμου που βρίσκονται στα όρια της τοπικής κοινότητας.
- Τον ορισμό των υπηρεσιακών μονάδων του δήμου που υπάρχει ανάγκη να λειτουργήσουν στην περιφέρειά του.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας διατυπώνει γνώμη -κυρίως- για τα θέματα διαχείρισης της δημοτικής περιουσίας, είτε αυτή αναφέρεται σε κτίρια, είτε σε βοσκοτόπους ή δασικές εκτάσεις. Οι αρμοδιότητα αυτή είναι σημαντική, γιατί το συμβούλιο τοπικής κοινότητας πρέπει να έχει διαρκή μέριμνα για την προστασία και την αξιοποίηση της περιουσίας του δήμου. Πολύ δε περισσότερο, όταν αυτή η αξιοποίησή της περιουσίας συνδεθεί με τη διάθεση των αντίστοιχων πόρων για την ενίσχυση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος που αντιστοιχεί στην τοπική κοινότητα. Η αρμοδιότητα περί καθορισμού των υπηρεσιακών μονάδων του Δήμου (που πρέπει να λειτουργούν στην περιφέρεια της τοπικής κοινότητας) στην πράξη αποβαίνει εκ του περισσού, διότι η αποκέντρωση των δημοτικών υπηρεσιών και η χωροθέτησή τους είναι αντικείμενο των κεντρικών οργάνων του Δήμου (δεδομένου ότι αυτά έχουν την ευθύνη αλλά και τη δυνατότητα αξιολόγησης του βαθμού και του περιεχομένου της αποκέντρωσης). Πέραν από τις προαναφερόμενες γνωμοδοτικές αρμοδιότητες, το συμβούλιο τοπικής κοινότητας υποβάλλει στην Επιτροπή Ποιότητας Ζωής προτάσεις για τα ακόλουθα θέματα:

- Προτείνει χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών και θέσεις που επιτρέπεται η άσκηση του υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, η λειτουργία των εμποροπανηγύρεων, των χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά των υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στην περιοχή της τοπικής κοινότητας.
- Προτείνει τους χώρους στάθμευσης των οχημάτων.

Οι παραπάνω αρμοδιότητες είναι σημαντικές για τη λειτουργία του χώρου σε μικρούς οικισμούς ή μικρές κωμοπόλεις και είναι ορθό η αρμόδια για τα θέματα αυτά Επιτροπή Ποιότητας Ζωής να αποφασίζει, αφού προηγουμένως

έχουν διατυπωθεί οι προτάσεις των συμβουλίων τοπικής κοινότητας. Σε κάθε περίπτωση, οι αρμοδιότητες αυτές ενέχουν την υποχρεωτικότητα και συνεπώς η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής πρέπει να ζητά την υποβολή προτάσεων προκειμένου να λάβει τις αποφάσεις της. Η μη υποβολή πρότασης, λόγω μη διατύπωσης σχετικού αιτήματος από την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, πρέπει να οδηγεί στην ακυρότητα των αποφάσεών της για τα συγκεκριμένα θέματα. Η Επιτροπή έχει ασφαλώς την ευχέρεια να απορρίψει τις προτάσεις, αλλά μετά από αιτιολογημένη απόφασή της.

Στο συμβούλιο τοπικής κοινότητας αναγνωρίζεται επίσης ειδικός γνωμοδοτικός, εισηγητικός ρόλος για την άσκηση μέρους της δημοτικής πολιτικής κοινωνικής φροντίδας. Συγκεκριμένα, το συμβούλιο τοπικής κοινότητας με αιτιολογημένη απόφασή του -που λαμβάνεται από την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του- προτείνει και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο:

■ *Γενικά τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για τη διαβίωση και την περίθαλψη των οικονομικά αδύνατων κατοίκων και των πολυτέκνων.*

■ *Την χορήγηση χρηματικών βοηθημάτων.*

■ *Τη μείωση των δημοτικών τελών ή τη μείωσή τους.*

■ *Το συμβούλιο τοπικής κοινότητας μπορεί επίσης να προτείνει τα άτομα που χρήζουν συμμετοχή στο «Βοήθεια στο Σπίτι» και διοικητική βοήθεια.*

Το συμβούλιο τοπικής κοινότητας έχει καθοριστική αρμοδιότητα στα θέματα αποδοχής κληροδοτημάτων, κληρονομιών ή δωρεών που διατίθενται αποκλειστικά και ρητά για την τοπική κοινότητα. Αρμόδιο όργανο για την αποδοχή είναι ασφαλώς η οικονομική επιτροπή η οποία όμως αποφασίζει μετά από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας.

Το δημοτικό συμβούλιο έχει την ευχέρεια να αναθέτει επιπλέον αρμοδιότητες στο συμβούλιο τοπικής κοινότητας με απόφαση που λαμβάνεται από την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, στην έναρξη κάθε δημοτικής περιόδου. Οι αρμοδιότητες αυτές δεν μπορούν να αναφέρονται πάντως στην έκδοση κανονιστικών πράξεων, στην επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων, στη σύναψη δανείων, στη σύσταση παντός είδους νομικών προσώπων του Δήμου και στην ανάδειξη των οργάνων τους και σε κάθε άλλο θέμα για το οποίο απαιτείται ειδική πλειοψηφία των μελών του δημοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με αντίστοιχες ειδικές διατάξεις.

Από τα παραπάνω συνάγεται, ότι όλες οι άλλες αρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου μπορούν να μεταβιβαστούν (κατά ένα μέρος ή συνολικά) στο συμβούλιο της τοπικής κοινότητας. Σε κάθε περίπτωση όμως, η μεταβίβαση νέων αρμοδιοτήτων -συνήθως- προσκρούει στην έλλειψη λειτουργικών

μέσων (προσωπικού και πόρων) για την άσκησή τους με αποτέλεσμα τα δημοτικά συμβούλια να μην υλοποιούν αυτήν τη νομοθετική πρόνοια.

Αντίθετα, το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να διευρύνει το φάσμα των γνωμοδοτικών αρμοδιοτήτων του συμβουλίου τοπικής κοινότητας καθιερώνοντας περισσότερες γνωμοδοτικές αρμοδιότητες για θέματα που αναφέρονται αποκλειστικά στην τοπική κοινότητα. Για παράδειγμα, μπορεί να παραπέμψει ή να ζητά τη γνώμη του συμβουλίου για το σύνολο των αιτήσεων των δημοτών ή κατοίκων της τοπικής κοινότητας που υποβάλλονται στο δημοτικό συμβούλιο.

Είναι προφανές, ότι δεν μπορούν να μεταβιβαστούν στο συμβούλιο τοπικής κοινότητας αρμοδιότητες που ανήκουν σε άλλο δημοτικό όργανο, πλην του δημοτικού συμβουλίου.

Η μεταβίβαση-ανάθεση των αρμοδιοτήτων γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του Δήμου και σε μία τουλάχιστον εφημερίδα του νομού.

Τέλος, εάν το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας δεν ασκεί όλες ή μέρος των αρμοδιοτήτων του, αυτές ασκούνται από το Δήμο δια των αρμοδίων οργάνων του ή οι αποφάσεις λαμβάνονται χωρίς τη γνωμοδότηση του συμβουλίου ή χωρίς την πρότασή του. Προκειμένου όμως, να αναγνωριστεί η μη λειτουργία του συμβουλίου, το δημοτικό συμβούλιο εκδίδει διαπιστωτική πράξη -μετά από εισήγηση του αρμοδίου για την αντίστοιχη δημοτική ενότητα αντιδημάρχου- η οποία πάντως πρέπει να είναι πλήρως και λεπτομερειακά τεκμηριωμένη. Πριν από την λήψη της απόφασης είναι χρήσιμο να ενημερωθούν όλα τα μέλη του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας. Εν συνεχεία, η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου να καταστεί γνωστή σε όλους τους κατοίκους της τοπικής κοινότητας. Παρότι λοιπόν, ο νόμος δεν το προβλέπει ρητά, κρίνεται αναγκαία η ανάρτηση της απόφασης στην ιστοσελίδα του Δήμου και η δημοσίευσή της σε μία τουλάχιστον εφημερίδα του νομού, στο μέτρο που η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου λαμβάνεται μετά από τη διαρκή και ολοκληρωτική άρνηση του συμβουλίου τοπικής κοινότητας να ασκήσει όλο το εύρος των αρμοδιοτήτων, ή έστω τις σημαντικότερες από αυτές.

3.2.2. Πρόεδρος τοπικής κοινότητας - αρμοδιότητες

Ο Πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας ορίζεται από τον νόμο (άρθρο 80 Ν. 3852/2010). Είναι ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης υποψήφιος σύμβουλος του συνδυασμού που πλειοψηφεί στην τοπική κοινότητα, ανεξαρτήτως όπως προαναφέραμε, από εκείνον που πλειοψήφησε στο σύ-

νολο του Δήμου. (Σε περίπτωση ισοψηφίας εκείνος που εγγράφεται πρώτος στην απόφαση ανακήρυξης). Εάν παραμείνει κενή η θέση λόγω θανάτου, παραιτήσεως, έκπτωσης ή άλλου λόγου, τότε καταλαμβάνεται από τον αμέσως επόμενο σε σταυρούς προτίμησης σύμβουλο του ίδιου συνδυασμού. Ο Πρόεδρος του συμβουλίου τοπικής κοινότητας είναι μέλος του συμβουλίου.

■ Αυτός συγκαλεί τις συνεδριάσεις του συμβουλίου, προεδρεύει και εισηγείται τα θέματα.

■ Είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση των αποφάσεων και συνεργάζεται με το Δήμαρχο, τους αρμοδίους κατά θέμα και τόπο αντιδημάρχους, για την προώθηση λύσεων στα προβλήματα της τοπικής κοινότητας.

■ Μετέχει με δικαίωμα ψήφου τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, προσκεκλημένος υποχρεωτικά όταν έχουν εγγραφεί την ημερήσια διάταξη θέματα που αναφέρονται ειδικά στην τοπική κοινότητα.

Στον Πρόεδρο της τοπικής κοινότητας καταβάλλονται από το Δήμο έξοδα κίνησης το ύψος των οποίων ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων.

Ο πρόεδρος της τοπικής κοινότητας ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

■ Μεριμνά για την καλή κατάσταση του δικτύου της εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας στα όρια της τοπικής κοινότητας παρακολουθώντας και εποπτεύοντας την καλή εκτέλεση των σχετικών εργασιών συντήρησης. Για το σκοπό αυτό υποβάλλει στην Τεχνική Υπηρεσία -δια του αρμοδίου αντιδημάρχου- σχετικό υπόμνημα, στο οποίο μεταξύ των άλλων αναγράφεται το είδος των εργασιών, ο τόπος και ο χρόνος εκτέλεσης αυτών.

■ Μεριμνά για την καθαριότητα στους κοινόχρηστους χώρους και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου για την καλή τήρηση της καθαριότητας

■ Στις περιπτώσεις των ζημιών επείγοντος χαρακτήρα, στο δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης, λαμβάνει μέτρα για την άμεση αποκατάσταση. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναθέτει την εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης ζημιών μικρής κλίμακας, εάν από την καθυστέρηση δημιουργείται κίνδυνος για την επαρκή υδροδότηση της κοινότητας, ενημερώνοντας εγγράφως τον αρμόδιο αντιδήμαρχο ή τον πρόεδρο της ΔΕΥΑ. Εννοείται ότι, της έγγραφης ενημέρωσης, πρέπει να προηγηθεί προφορική ενημέρωση και συμφωνία, έτσι ώστε να μην χαθεί ο απαραίτητος χρόνος.

■ Μεριμνά για την αποκατάσταση των ζημιών στο δίκτυο του δημοτικού φωτισμού και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου.

- *Μεριμνά για την καλή κατάσταση και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων των παιδικών χαρών και συνεργάζεται με τον υπεύθυνο λειτουργίας των παιδικών χαρών του Δήμου.*
- *Μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία, συντήρηση και ευταξία των κοιμητηρίων της τοπικής κοινότητας, προεγκρίνει την κατασκευή των οικογενειακών τάφων σύμφωνα με τον κανονισμό νεκροταφείου και εκδίδει τις άδειες ταφής, παράτασης ταφής και ανακομιδής οστών.*
- *Καταγράφει το ανθρώπινο δυναμικό που μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών και συγκροτεί ομάδες πυρασφάλειας των οποίων είναι υπεύθυνος. Συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα του Δήμου για την κατάρτιση του σχεδίου πρόληψης πυρκαγιών και φυσικών καταστροφών και στη διάρκεια των επιχειρήσεων τίθεται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών.*
- *Μεριμνά από κοινού με το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας για την προστασία της δημοτικής περιουσίας και αναφέρει «αμελλητί» στο Δήμαρχο ή στον αρμόδιο αντιδήμαρχο τις τυχόν ζημίες ή προσβολές των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων του δήμου.*
- *Ενεργεί πληρωμές με τη διαδικασία της πάγια προκαταβολής, όπως ορίζουν οι σχετικές διατάξεις.*

3.2.3. Εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας- αρμοδιότητες

Στις τοπικές κοινότητες με πληθυσμό λιγότερο των 300 κατοίκων δεν εκλέγεται συλλογικό όργανο, παρά μόνο ένα μονοπρόσωπο όργανο, ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας.

Εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας εκλέγεται ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης υποψήφιος του συνδυασμού που πλειοψήφησε στην τοπική κοινότητα. Αν η θέση παραμείνει κενή για οποιοδήποτε λόγο, καταλαμβάνεται από τον αμέσως επόμενο υποψήφιο του επιτυχόντος στην τοπική κοινότητα συνδυασμού. Εάν εξαντληθεί η σειρά των υποψηφίων ή δεν υπάρχει άλλος υποψήφιος του επιτυχόντος συνδυασμού, η θέση καταλαμβάνεται από τον πρώτο σε σταυρούς προτίμησης υποψήφιο του αμέσως επόμενου, επιλαχόντος συνδυασμού.

Ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας καλείται υποχρεωτικά και μετέχει με δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου για τα θέματα που έχουν εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη και αναφέρονται αποκλειστικά και μόνο στην τοπική του κοινότητα.

Ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας δικαιούται εξόδων κίνησης τα

οποία καταβάλλονται από το Δήμο και καθορίζονται με Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων.

■ *Μεριμνά για την καλή κατάσταση του δικτύου της εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας στα όρια της τοπικής κοινότητας παρακολουθώντας και εποπτεύοντας την καλή εκτέλεση των σχετικών εργασιών συντήρησης. Για τον σκοπό αυτό υποβάλλει στην Τεχνική Υπηρεσία -δια του αρμοδίου αντιδημάρχου- σχετικό υπόμνημα, στο οποίο μεταξύ των άλλων αναγράφεται το είδος των εργασιών, ο τόπος και ο χρόνος εκτέλεσης αυτών.*

■ *Μεριμνά για την καθαριότητα στους κοινόχρηστους χώρους και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου για την καλή τήρηση της καθαριότητας.*

■ *Στις περιπτώσεις των ζημιών επειγόντος χαρακτήρα στο δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης λαμβάνει μέτρα για την άμεση αποκατάσταση. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναθέτει την εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης ζημιών μικρής κλίμακας, εάν από την καθυστέρηση δημιουργείται κίνδυνος για την επαρκή υδροδότηση της κοινότητας, ενημερώνοντας εγγράφως τον αρμόδιο αντιδήμαρχο ή τον πρόεδρο της ΔΕΥΑ. Εννοείται ότι, της έγγραφης ενημέρωσης πρέπει να προηγηθεί προφορική ενημέρωση και συμφωνία, έτσι ώστε να μην χαθεί ο απαραίτητος χρόνος.*

■ *Μεριμνά για την αποκατάσταση των ζημιών στο δίκτυο του δημοτικού φωτισμού και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου.*

■ *Μεριμνά για την καλή κατάσταση και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων των παιδικών χαρών και συνεργάζεται με τον υπεύθυνο λειτουργίας των παιδικών χαρών του Δήμου.*

■ *Μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία, συντήρηση και ευταξία των κοιμητηρίων της τοπικής κοινότητας, προεγκρίνει την κατασκευή των οικογενειακών τάφων σύμφωνα με τον κανονισμό νεκροταφείου και εκδίδει τις άδειες ταφής, παράτασης ταφής και ανακομιδής οστών.*

■ *Καταγράφει το ανθρώπινο δυναμικό που μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών και συγκροτεί ομάδες πυρασφάλειας των οποίων είναι υπεύθυνος. Συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα του Δήμου για την κατάρτιση του σχεδίου πρόληψης πυρκαγιών και φυσικών καταστροφών και στη διάρκεια των επιχειρήσεων τίθεται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών.*

■ *Μεριμνά για την προστασία της δημοτικής περιουσίας που βρίσκεται στα όρια της τοπικής κοινότητας και αναφέρει «αμελλητί» στο δήμαρχο ή στον*

αρμόδιο αντιδήμαρχο τις τυχόν ζημίες ή προσβολές των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων του Δήμου.

■ *Ενεργεί πληρωμές με τη διαδικασία της πάγια προκαταβολής, όπως ορίζουν οι σχετικές διατάξεις.*

Ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας ασκεί και όσες αρμοδιότητες ασκούν τα συμβούλια τοπικής κοινότητας. Συγκεκριμένα:

Διατυπώνει γνώμη προς το δημοτικό συμβούλιο για τα ακόλουθα θέματα:

■ *Την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου που βρίσκονται στην τοπική κοινότητα.*

■ *Την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής.*

■ *Τον τρόπο διάθεσης των βοσκησίων εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια της τοπικής κοινότητας.*

■ *Την εκμίσθωση, χωρίς δημοπρασία, δημοτικών δασικών εκτάσεων που βρίσκονται στα όρια της τοπικής κοινότητας.*

■ *Την εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά περιουσιακών στοιχείων του δήμου που βρίσκονται στα όρια της τοπικής κοινότητας.*

■ *Τον ορισμό των υπηρεσιακών μονάδων του δήμου που υπάρχει ανάγκη να λειτουργήσουν στην περιφέρειά του.*

Προτείνει στην Επιτροπή Ποιότητας Ζωής για τα όρια της τοπικής του κοινότητας:

■ *Χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών και θέσεις που επιτρέπεται η άσκηση του υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, η λειτουργία των εμποροπανηγύρεων, των χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά των υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στην περιοχή της τοπικής κοινότητας.*

■ *Χώρους στάθμευσης των οχημάτων.*

Ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας γνωμοδοτεί και προτείνει για την τοπική του κοινότητα:

■ *Γενικά τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για τη διαβίωση και την περίθαλψη των οικονομικά αδύνατων κατοίκων και των πολυτέκνων.*

■ *Τη χορήγηση χρηματικών βοηθημάτων.*

■ *Τη μείωση των δημοτικών τελών.*

■ *Τα άτομα που χρίζουν συμμετοχή στο «Βοήθεια στο Σπίτι» και διοικητική βοήθεια.*

Ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας έχει αρμοδιότητα έκφρασης σύμφωνης γνώμης στα θέματα αποδοχής κληροδοτημάτων, κληρονομιών ή δω-

ρεών που διατίθενται αποκλειστικά και ρητά για την τοπική κοινότητα. Αρμόδιο όργανο για την αποδοχή είναι ασφαλώς η οικονομική επιτροπή η οποία όμως αποφασίζει μετά από σύμφωνη γνώμη του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας.

3.3 Η Συνέλευση των κατοίκων τοπικής κοινότητας

Ο θεσμός της συνέλευσης των κατοίκων -που είχε εισαχθεί στο δημοτικό μας δίκαιο με τον νόμο 1270/1982- συνεχίζει να υπάρχει, με την μορφή πλέον της Συνέλευσης των κατοίκων της τοπικής κοινότητας.

Ο πρόεδρος του συμβουλίου τοπικής κοινότητας ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας έχουν την ευθύνη της σύγκλισης της συνέλευσης των κατοίκων την οποία ασκούν όμως σε συνεργασία με τον αρμόδιο- εννοείται κατά τόπο- αντιδήμαρχο. Σε συνέλευση καλούνται, τουλάχιστον, μία φορά τον χρόνο οι κάτοικοι και οι φορείς της τοπικής κοινότητας και προτείνουν στα αρμόδια όργανα του δήμου τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει ο δήμος, ανάλογα με τον χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων και τις προτεραιότητες που η δημοτική αρχή έχει χαράξει για την τοπική ανάπτυξη. Ενδεικτικά - αλλά όχι αποκλειστικά- αναφέρονται στο νόμο:

- *Η παροχή κοινωνικών ή άλλων υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της τοπικής κοινότητας.*
- *Η λήψη μέτρων για την προστασία των ηλικιωμένων και των παιδιών στην κοινωνική πολιτική του δήμου.*
- *Τα έργα που είναι αναγκαίο να εκτελεστούν στην τοπική κοινότητα.*
- *Η παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή της τοπικής κοινότητας.*
- *Η εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων.*
- *Κάθε άλλο θέμα που αφορά την τοπική κοινότητα.* Επισημαίνουμε ενδεικτικά τα θέματα προστασίας και αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας που είναι στον χώρο της τοπικής κοινότητας και ιδίως εκείνης που αποτελεί κληροδότημα, κληρονομία ή δωρεά για σκοπούς που αναφέρονται στην τοπική κοινότητα, θέματα διαχείρισης του χώρου, όπως ρυθμίσεις κυκλοφορίας, χρήση πεζοδρομίων κ.ο.κ. και τέλος, αξιοποίηση πόρων που ανήκουν, ιστορικά, στην τοπική κοινότητα όπως έσοδα από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (βλ. άρθρο 25,παρ.α3, του νόμου 3648/2006) παραδοσιακές εμποροπανηγύρεις κ.α.

Στη συνέλευση των κατοίκων τηρούνται πρακτικά από υπάλληλο του Δήμου που ορίζεται από τον δήμαρχο και οι αποφάσεις για τα θέματα της

ημερήσιας διάταξης καθώς και γενικά οι αποφάσεις λαμβάνονται από τους παρόντες με σχετική πλειοψηφία.

Είναι προφανές, ότι το Δημοτικό Συμβούλιο πρέπει να ψηφίσει κανονισμό διεξαγωγής της Συνέλευσης των κατοίκων. Ο κανονισμός πρέπει να περιέχει τα όσα αναφέρονται στο άρθρο 85 του ν.3852/2010 καθώς και τις διαδικασίες διεύθυνσης των συζητήσεων, διατύπωσης των προτάσεων και λήψης των αποφάσεων.

Ο νόμος δεν διακρίνει την ιδιότητα των κατοίκων σε μόνιμους ή μη, ή σε δημότες ή μη και συνεπώς, μπορούν να λάβουν μέρος όλοι όσοι έχουν κατοικία μόνιμη ή εποχιακή στην τοπική κοινότητα, η έχουν επαγγελματική στέγη σε αυτή. Ως φορείς της τοπικής κοινότητας θεωρούνται όλα τα σωματεία, σύλλογοι ή ενώσεις προσώπων που έχουν έδρα ή δραστηριοποιούνται στα όρια της τοπικής κοινότητας. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους πολιτιστικούς, αθλητικούς, επαγγελματικούς συλλόγους, τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων, συλλόγους οικιστών όπου υπάρχουν κ.ο.κ.

Στους φορείς της τοπικής κοινότητας πρέπει να περιληφθεί και ο εφημέριος με το εκκλησιαστικό συμβούλιο.

Είναι χρήσιμο να προβλεφθεί, πριν από την έναρξη των εργασιών της Συνέλευσης, η διαδικασία διαπίστευσης των συμμετεχόντων, έτσι ώστε να κατοχυρωθεί η νόμιμη σύνθεσή της.

4. Προϋπολογισμός δημοτικής και τοπικής κοινότητας και η συμμετοχή του συμβουλίου στην κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος

4.1. Προϋπολογισμός δημοτικής και τοπικής κοινότητας

Το νέο θεσμικό πλαίσιο που καταστρώνεται με τον ν.3852/2010 εισάγει αναλυτικότερες διατάξεις για τη συμμετοχή των οργάνων της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης στη διαμόρφωση του προϋπολογισμού του Δήμου. Με αυτές επιδιώκεται η κατοχύρωση των συμφερόντων των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων και η εξασφάλιση διαμέσου της συμμετοχής μίας ελάχιστης εγγύησης για τη δίκαιη κατανομή των δαπανών μεταξύ όλων των περιοχών του Δήμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 86, παρ.1του ν. 3852/2010, το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του καθορίζει το ανώτατο ύψος του προϋπολογισμού δαπανών του επόμενου έτους για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται πριν το τέλος Ιουνίου, διότι εντός αυτής της προθεσμίας πρέπει να διαβιβαστεί στο συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Παρότι η διάταξη δεν το αναφέρει, πρέπει να σημειώσουμε ότι, είναι αναγκαίο να περιλαμβάνει η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και το είδος των δαπανών επί των οποίων καθορίζεται το ανώτατο ύψος συνολικά και ενδεχομένως και κατά είδος ή κατηγορία δαπανών.

Με βάση το ανώτερο όριο των δαπανών, το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας καταρτίζει σχέδιο προϋπολογισμού δαπανών της κοινότητας για το επόμενο οικονομικό έτος. Ο προϋπολογισμός πρέπει να περιοριστεί στο όριο των δαπανών και δεν επιτρέπεται να τον υπερβεί, ανεξαρτήτως των πιθανών αυξημένων αναγκών. Το σχέδιο συνοδεύεται από αιτιολογική έκθεση η οποία εξηγεί και αιτιολογεί κάθε δαπάνη που εγγράφεται στο σχέδιο.

Το σχέδιο πρέπει να αποστέλλεται έγκαιρα στην οικονομική επιτροπή και σε κάθε περίπτωση έως το τέλος Αυγούστου.

Η οικονομική επιτροπή εξετάζει τα ακόλουθα:

1. αν οι συνολικές δαπάνες, που αναγράφονται στο σχέδιο προϋπολογισμού δαπανών της κοινότητας, υπερβαίνουν το ανώτερο όριο που έχει καθοριστεί για τη δημοτική ή τοπική κοινότητα από το δημοτικό συμβούλιο,
2. αν οι δαπάνες αφορούν αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβαστεί, από το δημοτικό συμβούλιο, στο συμβούλιο δημοτικής ή τοπικής κοινότητας,
3. αν οι δαπάνες είναι νόμιμες.

Η οικονομική επιτροπή διαγράφει κάθε δαπάνη που δεν συνάδει με τα στοιχεία 1 και 2 και περικόπτει τα επί πλέον κονδύλια σε περίπτωση υπέρβασης του ανωτάτου ορίου δαπανών.

Το σχέδιο προϋπολογισμού δαπανών, όπως διαμορφώθηκε από την οικονομική επιτροπή, εντάσσεται στο σχέδιο του προϋπολογισμού του Δήμου, στον οποίο περιλαμβάνονται ιδιαίτερα κεφάλαια για κάθε τοπική και δημοτική κοινότητα.

Εάν δεν συνταχθεί σχέδιο προϋπολογισμού ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα, τότε αυτό συντάσσεται από την οικονομική επιτροπή.

Πρέπει πάντως να υπογραμμιστεί, ότι για την εφαρμογή των παραπάνω απαιτείται η μεταφορά αρμοδιοτήτων του δημοτικού συμβουλίου στο συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Χωρίς τη μεταβίβαση των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων, οι διατάξεις περί προϋπολογισμού της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας είναι ανεφάρμοστες.

4.2. Η Συμμετοχή των συμβουλίων δημοτικής και τοπικής κοινότητας στην κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος

Το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας εισηγείται στην εκτελεστική επιτροπή, (με απόφαση που λαμβάνεται τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος), τις δράσεις και τα έργα που αναφέρονται και ενδιαφέρουν την περιοχή της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Η εισήγηση πρέπει να περιλαμβάνει την πρόταση έργων και δράσεων με σειρά προτεραιότητας, λαμβάνοντας υπόψη τον επείγοντα χαρακτήρα τους για την κάλυψη των αναγκών των κατοίκων της κοινότητας και τις προτεραιότητες που τίθενται για την τοπική ανάπτυξη.

Είναι χρήσιμο, η σχετική αρμοδιότητα να ασκείται μετά από πρόσκληση και υπόμνηση της εκτελεστικής επιτροπής. Η πρόσκληση γίνεται εγγράφως δια του Δημάρχου ή του αρμοδίου αντιδημάρχου και στην οποία να περιλαμβάνονται οι κατευθύνσεις της δημοτικής αρχής και να αναφέρονται οι προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξης (προς τις οποίες είναι χρήσιμο να προσανατολιστούν τα όργανα της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας κατά την επεξεργασία και διατύπωση των προτάσεών τους). Επίσης, είναι χρήσιμο να παρέχεται η τεχνική υποστήριξη από το Δήμο, εφόσον ζητηθεί, για την τεκμηρίωση των προτάσεων.

Στη συνεδρίαση του συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας (προκειμένου να ληφθεί η απόφαση για τις προτάσεις του σχετικά με την κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του Δήμου) καλούνται και εκπρόσωποι των κοινωνικών και λοιπών φορέων της περιοχής -της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας- για να υποβάλλουν τις δικές τους προτάσεις, έτσι ώστε να ενσωματωθούν ενδεχομένως στις προτάσεις του συμβουλίου της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας.

Εάν η ταχθείσα προθεσμία παρέλθει, χωρίς την υποβολή των προτάσεων του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, τότε το σχέδιο του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος συντάσσεται από την εκτελεστική επιτροπή, χωρίς να απαιτούνται πλέον οι προτάσεις του συμβουλίου.

Στις τοπικές κοινότητες που έχουν μόνο εκπρόσωπο, αυτός είναι αρμόδιος για τη σύνταξη της πρότασης, αφού όμως λάβει υπόψη και τις αποφάσεις της συνέλευσης των κατοίκων.

5. Ζητήματα λειτουργίας των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων

5.1. Η Διαδικασία υλοποίησης των αποφάσεων των συμβουλίων δημοτικής ή τοπικής κοινότητας

Οι αποφάσεις του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας για τα θέματα αρμοδιότητάς τους (είτε αυτά αφορούν την έκφραση γνώμης, ή διατύπωση πρότασης, είτε την καταγραφή προβλημάτων ή αιτημάτων και την υποβολή προτάσεων για λύσεις, είτε τέλος τη διατύπωση υποδείξεων και παρατηρήσεων) διαβιβάζονται με ευθύνη του Προέδρου στο Δήμαρχο, εντός οκτώ ημερών από τη συνεδρίαση. Η προθεσμία αυτή είναι ασφαλώς ενδεικτική, αλλά πρέπει να τηρείται, έτσι ώστε να ενημερώνονται το ταχύτερο δυνατόν οι αρμόδιες υπηρεσίες. Ο Δήμαρχος φροντίζει να τεθούν υπόψη των αρμοδίων οργάνων του Δήμου και να ενημερώσουν σχετικά το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας μέσα σε έναν μήνα, από την ημέρα που περιήλθαν σε αυτά οι αποφάσεις. Εάν έχουν ταχθεί συντομότερες προθεσμίες από τα όργανα του Δήμου που προκάλεσαν τις αποφάσεις, ή εκ της φύσεως των θεμάτων απαιτείται συντομότερη προθεσμία, ο Πρόεδρος της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας πρέπει να μεριμνήσει (διαμέσου του Δημάρχου) να επισπευτούν οι απαντήσεις των αρμοδίων οργάνων.

Τα αρμόδια όργανα του Δήμου μπορούν:

- Να επιστρέψουν την απόφαση του συμβουλίου με παρατηρήσεις για τυχόν επανεξέταση του θέματος.
- Να την παραπέμψουν στο δημοτικό συμβούλιο, εφόσον κρίνουν ότι είναι δικής του αρμοδιότητας, ή λόγω της σοβαρότητας του θέματος επιτάσσεται η συζήτηση και η λήψη απόφασης στο δημοτικό συμβούλιο.
- Να τις διαβιβάσουν στις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου για να προβούν οι αναγκαίες ενέργειες.

Τα αρμόδια όργανα στα οποία περιήλθαν οι αποφάσεις ενημερώνουν τον πρόεδρο της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας για την πορεία προώθησης των θεμάτων στα οποία αναφέρονται αυτές, για τα μέτρα που λαμβάνονται ή για την παραπομπή τους στο δημοτικό συμβούλιο. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας (στον οποίο κοινοποιούνται οι ενέργειες των οργάνων και υπηρεσιών του δήμου - στο πλαίσιο της υλοποίησης των αποφάσεων του συμβουλίου) υποχρεούται να ενημερώσει αμέσως το συμβούλιο.

Στα συμβούλια της τοπικής και δημοτικής κοινότητας αλλά και στους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων αποστέλλεται αντίγραφο της ημερήσιας διάταξης του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής και της επιτροπής ποιότητας ζωής καθώς και αντίγραφα των αποφάσεων των οργάνων αυτών. Στους προέδρους των τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων και τους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων, κατά αναλογία της εφαρμογής της συγκεκριμένης νομοθετικής μέριμνας, πρέπει να αποστέλλονται και οι αποφάσεις της εκτελεστικής επιτροπής.

Τα αντίγραφα της ημερήσιας διάταξης των προαναφερομένων οργάνων και ιδίως του δημοτικού συμβουλίου πρέπει να αποστέλλονται εγκαίρως πριν από τη συνεδρίαση, έτσι ώστε να λαμβάνουν γνώση οι σύμβουλοι των τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων ή οι εκπρόσωποι των τοπικών κοινοτήτων για να παρακολουθούν, εφόσον θέλουν, τις συνεδριάσεις. Η σχετική μέριμνα δεν πρέπει να συγχέεται με την υποχρέωση της πρόσκλησης στο δημοτικό συμβούλιο και της συμμετοχής με δικαίωμα ψήφου -όταν έχει εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη θέμα, που αφορά αποκλειστικά την τοπική ή δημοτική κοινότητα. Στην περίπτωση αυτή, η μη πρόσκληση συνεπάγεται ακυρότητα της αντίστοιχης απόφασης.

Οι αποφάσεις των οργάνων του Δήμου πρέπει και αυτές να αποστέλλονται εγκαίρως στα συμβούλια των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων προκειμένου να ενημερώνονται και να παρακολουθούν τη λειτουργία του Δήμου, διευρύνοντας έτσι τη βάση της τοπικής συμμετοχικής δημοκρατίας.

5.2. Η λειτουργία των συμβουλίων δημοτικής και τοπικής κοινότητας

5.2.1. Σύγκληση του συμβουλίου

Το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας συγκαλείται από τον Πρόεδρό του σε τακτική συνεδρίαση υποχρεωτικά, τουλάχιστον μία φορά τον μήνα, και εκτάκτως όταν το απαιτεί η προώθηση των υποθέσεων της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας.

Ο Πρόεδρος καλεί τα μέλη με γραπτή πρόσκληση ή και ηλεκτρονικά με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) στην οποία εγγράφονται υποχρεωτικά τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, ο τόπος και ο χρόνος της συνεδρίασης. Η πρόσκληση αναρτάται επίσης στον πίνακα ανακοινώσεων του Γραφείου της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας και επιδίδεται στους συμβούλους τουλάχιστον τρεις πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα της συνεδρίασης.

Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, όταν η λήψη των αποφάσεων καθίσταται αναγκαία και δεν επιτρέπεται η καθυστέρηση, λόγω απροόπτου και σημαντικού συμβάντος, τότε η πρόσκληση μπορεί να επιδοθεί την ίδια ημέρα. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται ο λόγος που επέβαλε την κατεπείγουσα συνεδρίαση. Πριν από τη συνεδρίαση, το συμβούλιο πρέπει να εγκρίνει τον κατεπείγοντα χαρακτήρα της συνεδρίασης. Εάν δεν εγκρίνει τον κατεπείγοντα χαρακτήρα της συνεδρίασης, η συνεδρίαση είναι άκυρη και πρέπει να συγκληθεί τηρουμένων των προθεσμιών και των τύπων που προαναφέρονται για τις μη κατεπείγουσες συνεδριάσεις.

Ο Πρόεδρος καλεί το συμβούλιο όταν αυτός το κρίνει αναγκαίο, αλλά και όταν το ζητήσει με γραπτή αίτηση του ένα τρίτο (1/3) των μελών των κατοίκων της τοπικής κοινότητας. Στην αίτηση πρέπει να αναγραφούν τα θέματα που θα συζητηθούν. Εάν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το συμβούλιο εντός δέκα ημερών από την παραλαβή της αίτησης, το συμβούλιο συγκαλείται με πρόσκληση του αμέσως επομένου πλειονοψηφίσαντος συμβούλου.

Η παράλειψη της σύγκλησης του συμβουλίου της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας εκ μέρους του προέδρου για δύο συνεχείς μήνες ή δύο συνεχείς φορές αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα το οποίο διώκεται με βάση την προβλεπόμενη πειθαρχική διαδικασία του άρθρου 234 και τιμωρείται με την ποινή της αργίας και σε περίπτωση υποτροπής, με την ποινή της έκπτωσης.

5.2.2. Τόπος συνεδρίασης και λήψη των αποφάσεων

Το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας συνεδριάζει στο Γραφείο της κοινότητας, υπό την προεδρία του προέδρου του. Οι συνεδριάσεις είναι δημόσιες.

Το συμβούλιο έχει απαρτία όταν είναι παρόντα τα 2/3 των μελών του. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών εκτός από τις περιπτώσεις που μπορεί να ορίζεται διαφορετικά.

Εάν ένα μέλος του συμβουλίου αρνηθεί να ψηφίσει δηλώνοντας παρών ή αποχή ή εάν δώσει λευκή ψήφο, θεωρείται ότι είναι παρόν στη συνεδρίαση και συνεπώς προσμετρείται στην νόμιμη απαρτία, αλλά η ψήφος του υπολο-

γίζεται ως αρνητική.

Τα παρόντα μέλη του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας κατά την έναρξη της συνεδρίασης, τα οποία με την παρουσία τους διαμόρφωσαν την νόμιμη απαρτία, λογίζονται ως προς την απαρτία ως παρόντα μέχρι τέλος της συνεδρίασης και εάν ακόμη αποχωρήσουν πριν την ολοκλήρωσή της. Ο ανωτέρω κανόνας εφαρμόζεται σε όλη τη συνεδρίαση και όχι μόνο για τη λήψη κάθε απόφασης ξεχωριστά.

Έτσι, για τη λήψη της απόφασης δεν λογίζεται η απόλυτη πλειοψηφία επί του συνόλου των πραγματικά παρόντων, αλλά με βάση τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία. Η ψήφος του προέδρου, σε περίπτωση ισοψηφίας, μετρά ως διπλή. Τα κωλύματα συμμετοχής -που αναφέρονται στο δημοτικό συμβούλιο- ισχύουν και για τη συνεδρίαση του συμβουλίου τοπικής ή δημοτικής κοινότητας. Συνεπώς, δεν μπορεί να μετέχει στη λήψη απόφασης μέλος του συμβουλίου ή ο πρόεδρος αυτού όταν το αντικείμενο της απόφασης συνδέεται με ιδιωτικό συμφέρον του ιδίου ή συγγενούς του, έως τον δεύτερο βαθμός συγγενείας εξ αίματος ή εξ αγχιστείας.

5.3. Οι υποχρεώσεις των συμβούλων των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων

Οι σύμβουλοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας έχουν τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

- *Να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του συμβουλίου και των επιτροπών που τους έχει ορίσει το συμβούλιο.*
- *Να τηρούν τη νομιμότητα κατά την λήψη των αποφάσεων.*
- *Να εκτελούν με επιμέλεια τα καθήκοντα που τους αναθέτει το συμβούλιο.*
- *Να απέχουν από τη συνεδρίαση, όταν συζητούνται θέματα που σχετίζονται με το ιδιωτικό τους συμφέρον.*
- *Να εκφράζουν τη γνώμη τους και να ψηφίζουν κατά συνείδηση, αποβλέποντας πάντοτε στην εξυπηρέτηση του συμφέροντος του συνόλου των κατοίκων της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.*

Οι σύμβουλοι δημοτικής ή τοπικής κοινότητας έχουν γενικώς όλες τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα που ισχύουν για τους δημοτικούς συμβούλους.

5.4. Καταστατική θέση των προέδρων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων και των εκπροσώπων των τοπικών κοινοτήτων

Οι Πρόεδροι των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και οι εκπρόσωποι

αυτών δικαιούνται μόνο εξόδων κίνησης τα οποία καθορίζονται με Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Οι Πρόεδροι των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και οι εκπρόσωποι των τοπικών κοινοτήτων που είναι Δημόσιοι Υπάλληλοι ή Υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα, κατά τη διάρκεια της θητείας τους, δεν μετατίθενται ούτε αποσπώνται εκτός των διοικητικών ορίων του δήμου στον οποίο έχουν εκλεγεί. Οι ανωτέρω, εφόσον υπηρετούν στα διοικητικά όρια άλλου δήμου, μετά από αίτησή τους, μετατίθενται ή αποσπώνται σε υπηρεσία που βρίσκεται στα όρια του δήμου που έχουν εκλεγεί. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αντίστοιχη υπηρεσία ή θέση μετατίθενται ή αποσπώνται στην πλησιέστερη, προς το δήμο που έχουν εκλεγεί, υπηρεσία.

5.5. Οργάνωση και λειτουργία του Γραφείου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας

Κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα πρέπει να έχει Γραφείο το οποίο βρίσκεται στο τοπικό δημοτικό κατάστημα, ή ελλείψει αυτού σε οίκημα που μισθώνει ο Δήμος. Δεν εννοείται δημοτικό η τοπική κοινότητα χωρίς Γραφείο. Το Γραφείο των δημοτικών κοινοτήτων ονομάζεται Δημοτικό Γραφείο (και δίπλα το όνομα της δημοτικής κοινότητας) και το Γραφείο τοπικών κοινοτήτων ονομάζεται Τοπικό Γραφείο (και δίπλα το όνομα της τοπικής κοινότητας).

Το δημοτικό συμβούλιο, ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες κάθε Δήμου αποφασίζει για ποιες υπηρεσιακές μονάδες του Δήμου εγκαθίστανται και λειτουργούν στα όρια των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων.

Ο Δήμαρχος, μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής, ορίζει υπαλλήλους του Δήμου για τη γραμματειακή υποστήριξη των συμβουλίων και των προέδρων των τοπικών κοινοτήτων και εκπροσώπων των τοπικών κοινοτήτων.

Εφόσον έχουν αποκεντρωθεί υπηρεσίες και λειτουργούν στις τοπικές κοινότητες, αυτές στελεχώνονται με ευθύνη του Δημάρχου, ενώ οργανώνεται ο θεσμός της «διοικητικής βοήθειας» με τη συνεργασία των οργάνων της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης.

6. Η συμμετοχή των προέδρων των συμβουλίων δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και των εκπροσώπων των τοπικών κοινοτήτων στα συλλογικά όργανα του Δήμου και η συνεργασία τους με τον κατά τόπο ή κατά θέμα αρμόδιο αντιδήμαρχο

Οι πρόεδροι των συμβουλίων των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων καθώς και οι εκπρόσωποι των τοπικών κοινοτήτων είναι τα μονοπρόσωπα όργανα εκπροσώπησης των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων που έχουν αναλάβει θεσμικά την μεγάλη ευθύνη της προώθησης και της εγγύησης των συμφερόντων της δημοτικής και τοπικής κοινότητας διότι είναι τα όργανα που μετέχουν άμεσα στα κέντρα διαμόρφωσης και λήψης των αποφάσεων του Δήμου.

Συγκεκριμένα, ο πρόεδρος της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας μετέχουν με δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου όταν συζητούνται θέματα που αναφέρονται αποκλειστικά στη δημοτική ή τοπική κοινότητα που εκπροσωπούν.

Οι ανωτέρω καλούνται επίσης στις συνεδριάσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής, όταν συζητούνται θέματα που αναφέρονται στη δημοτική τοπική τους κοινότητα-χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου. Η συμμετοχή τους όμως τους παρέχει την ευχέρεια να υποστηρίξουν τα συμφέροντα της κοινότητάς τους και να επηρεάσουν τη λήψη των αποφάσεων.

Ο πρόεδρος της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και ο εκπρόσωπος της το-

πικής κοινότητας συνεργάζονται άμεσα με το Δήμαρχο και κυρίως τους αντιδημάρχους. Όταν ο νομοθέτης αναφέρεται στους αρμοδίους αντιδημάρχους δεν εννοεί αποκλειστικά τον αντιδήμαρχο που έχει τοπικές αρμοδιότητες στην ενότητα στην οποία ανήκει η κοινότητα, αλλά και κάθε άλλο αντιδήμαρχο ο οποίος έχει θεματική αρμοδιότητα για την επίλυση προβλήματος της τοπικής κοινότητας ή την προώθηση δράσης που εξελίσσεται σε αυτήν.

Ο πρόεδρος ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, εκπροσωπεί την κοινότητα και τους κατοίκους της. Οφείλει συνεπώς να συνεργάζεται με το Δήμαρχο και τους αντιδημάρχους, με τη διοίκηση των νομικών προσώπων του Δήμου και με τους προϊσταμένους και το προσωπικό των δημοτικών υπηρεσιών, με μοναδικό κριτήριο την επίλυση των προβλημάτων της τοπικής κοινότητας.

Ο πρόεδρος ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας δεν έχει την ευχέρεια να αδρανή ή να μην παρακολουθεί άμεσα και διαρκώς τη λειτουργία του Δήμου /της κοινότητάς του, διότι η πιθανή πλημμέλεια στην άσκηση των καθηκόντων του ενδέχεται να έχει δυσμενείς συνέπειες για την προώθηση λύσεων στα τοπικά προβλήματα, αφού αυτά δεν θα έχουν αναδειχθεί εγκαίρως ενώπιον των αποφασιστικών οργάνων του Δήμου.

7. Επίλογος

Οι Δήμοι που δημιουργήθηκαν με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» και οι οποίοι ξεκινούν τη λειτουργία τους την 1η Ιανουαρίου 2011, χαρακτηρίζονται από τη μεγάλη έκταση και το μεγάλο αριθμό οικισμών και δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων. Η δημιουργία μεγάλων και ισχυρών Δήμων αποτελεί κρίσιμη προϋπόθεση για την παροχή καλύτερων υπηρεσιών στους πολίτες και κατοίκους τους με δύο βασικές προϋποθέσεις:

■ να μην αναγκάζονται οι κάτοικοι να μετακινούνται και κυρίως να χάνονται στις γραφειοκρατικές ατραπούς ενός δυσκίνητου διοικητικού συστήματος,

■ να μην αποξενώνονται από τους αιρετούς στους οποίους έχουν αναθέσει τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων και την προστασία και προώθηση του τοπικού δημοσίου συμφέροντος. Και κάτι επιπλέον, να μην χάνονται οι τοπικές δυνάμεις σε άγονους τοπικιστικούς ανταγωνισμούς.

Η χρήση των εφαρμογών της κοινωνίας της πληροφορίας και του ψηφιακού Δήμου μπορεί να απλουστεύσει τις διοικητικές διαδικασίες και να φέρει τη διοίκηση κοντά στον πολίτη, χωρίς να χρειάζεται η σπατάλη χρόνου και χρήματος για την πρόσβαση σε αυτή. Αλλά αυτό δεν αρκεί. Χρειάζεται η δικτύωση των αιρετών εκπροσώπων σε όλο το πλάτος του μεγάλου Δήμου, έτσι ώστε η καταγραφή και μεταφορά των αιτημάτων (input) της τοπικής κοινωνίας, αλλά και η διάχυση των κατευθύνσεων και των αποφάσεων της δημοτικής αρχής (output) να επιτρέπει την άμεση επαφή των πολιτών με τους αιρετούς. Αυτό το ρόλο στους νέους Δήμους δεν μπορεί να ενσαρκώσουν τα

κεντρικά όργανα του Δήμου, ούτε να καλύψει το σύστημα της κατανομής τοπικών αρμοδιοτήτων στους αντιδημάρχους. *Ο ρόλος της συμμετοχικής σχέσης αιρετών και πολιτών ανήκει πρωτίστως στους αιρετούς των οργάνων της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης και κυρίως στους προέδρους των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και τους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων.*

Το σύστημα ενδοδημοτικής αποκέντρωσης βασίζεται κυρίως σε αντιλήψεις και πρότυπα της προηγούμενης μεταρρύθμισης. Έχει ατέλειες και αντιφάσεις. Εντούτοις, είναι η βάση πάνω στην οποία οι «καλλικράτειοι» δήμοι θα αναζητήσουν τις κατάλληλες διαδικασίες λειτουργίας των ενδοδημοτικών αποκεντρωμένων οργάνων και ο νομοθέτης θα προχωρήσει στις αναγκαίες προσαρμογές.

Στον πρόεδρο της δημοτικής κοινότητας των μικρότερων δημοτικών κοινοτήτων, στον πρόεδρο των τοπικών κοινοτήτων καθώς και στον εκπρόσωπο των τοπικών κοινοτήτων επαφίεται η πρόκληση να αναδείξουν ένα σύγχρονο, λειτουργικό και κυρίως αποτελεσματικό πρότυπο του «προέδρου της κοινότητας», ή και του «προέδρου του χωριού».

Πρότυπο που θα είναι επικεντρωμένο στην οργάνωση των κατοίκων σε εθελοντικές πρωτοβουλίες, στην εκπροσώπηση των συμφερόντων της κοινότητας και στη δίκαιη συμμετοχή της στο μεγάλο και ισχυρό οργανισμό, το νέο Δήμο, καθώς και στην επιστασία -για λογαριασμό του Δήμου- σε όλα τα θέματα που αναφέρονται στην κοινοτική ζωή και στην προστασία του κοινοτικού συμφέροντος.

